

ЗАКОН О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О КОРИШЋЕЊУ ОБНОВЉИВИХ
ИЗВОРА ЕНЕРГИЈЕ

Члан 1.

У Закону о коришћењу обновљивих извора енергије („Службени гласник РС”, број 40/21), у члану 4. став 1. после тачке 7) додаје се тачка 7а) која гласи:

„7а) варијабилни обновљиви извори енергије су примарни извори енергије (енергија ветра, енергија Сунца и др.) чији енергетски потенцијал зависи од метеоролошких услова које је тешко прецизно прогнозирати, услед чега приликом производње електричне енергије из таквих извора могу настати већа одступања између произведене електричне енергије и планиране производње електричне енергије у односу на друге изворе енергије;”.

После тачке 11) додаје се тачка 11а) која гласи:

„11а) дан спајања тржишта значи први дан оперативног рада, у спојеном режиму, унутардневног организованог тржишта електричне енергије Републике Србије спојеног са јединственим Паневропским унутардневним тржиштем електричне енергије;”.

Тач. 14) и 19) бришу се.

После тачке 21) додаје се тачка 21а) која гласи:

„21а) капацитет за пружање помоћне услуге је синхрони производни модул или складиште електричне енергије оспособљено да пружа помоћну услугу секундарне резерве, у складу са правилима о раду преносног система, односно правилима о раду дистрибутивног система и њиховим специфичним технологијама;”.

После тачке 25) додаје се тачка 25а) која гласи:

„25а) негативна тржишна премија је, у систему двостране тржишне премије, негативна разлика између остварене цене и референтне тржишне цене;”.

После тачке 33) додаје се тачка 33а) која гласи:

„33а) остварена цена је прихваћена понуђена цена која је утврђена решењем о додели тржишне премије;”.

Члан 2.

У члану 9. став 2. брише се.

Члан 3.

Члан 10. мења се и гласи:

„Члан 10.

Гарантовани снабдевач је дужан да преузме балансну одговорност за повлашћене произвођаче који су у систему тржишне премије.

Повлашћени произвођач има право да пренесе балансну одговорност на другу балансно одговорну страну у складу са законом којим се уређује област енергетике и правилима о раду тржишта.

Дужност гарантованог снабдевача из става 1. овог члана престаје истеком шест месеци од дана спајања организованог унутардневног тржишта Републике Србије са европским организованим унутардневним тржиштем или истеком 30 месеци од дана успостављања организованог унутардневног тржишта у Републици Србији, у зависности од

тога који рок први истекне.

Повлашћени произвођачи у систему тржишне премије су дужни да уреде своју балансну одговорност у складу са законом којим се уређује енергетика и правилима о раду тржишта електричне енергије најкасније до дана престанка дужности гарантованог снабдевача из става 1. овог члана.

Гарантовани снабдевач преузима балансну одговорност и сноси трошкове балансирања за повлашћене произвођаче који су у систему фид-ин тарифе до истека подстицајног периода и то: за електране чија је одобрена снага мања од 400 kW, односно од 1. јануара 2026. године, за електране чија је одобрена снага мања од 200 kW.”.

Члан 4.

После члана 10. додају се називи чл. 10а и 10б и чл. 10а и 10б који гласе:
„Права и обавезе гарантованог снабдевача и повлашћеног произвођача у систему тржишне премије
Члан 10а

Повлашћени произвођач у систему тржишне премије је дужан да добро прогнозира производњу електричне енергије и да гарантованом снабдевачу исплати:

- 1) накнаду која се обрачунава у фиксном проценту од максималне понуђене цене на аукцији по сваком произведеном MWh;
- 2) позитивну разлику између плана производње електричне енергије коју пријави гарантованом снабдевачу и произведене електричне енергије у MWh по цени на дан-унапред тржишту.

Фиксни проценат из става 1. овог члана одређује Министарство у јавном позиву, на предлог гарантованог снабдевача.

Ако повлашћени произвођач произведе више електричне енергије од плана производње електричне енергије коју пријави гарантованом снабдевачу, гарантовани снабдевач је дужан да исплати повлашћеном произвођачу разлику између остварене производње електричне енергије и планиране производње електричне енергије у MWh по цени на дан-унапред тржишту.

У случају да повлашћени произвођач не прогнозира добро производњу електричне енергије, гарантовани снабдевач има право да повлашћеном произвођачу обрачуна додатну накнаду.

Гарантовани снабдевач и повлашћени произвођач закључују уговор о преузимању балансне одговорности у складу са законом којим се уређује област енергетике, овим законом и подзаконским актом из става 5. овог члана.

Влада ближе уређује модел уговора о преузимању балансне одговорности, права и обавезе гарантованог снабдевача и повлашћеног произвођача у систему тржишне премије, критеријуме за утврђивање добре прогнозе производње електричне енергије, додатну накнаду која се плаћа у случају ако повлашћени произвођач не прогнозира добро производњу електричне енергије, трајање и престанак уговора о преузимању балансне одговорности, као и услове и поступак закључивања уговора и друге битне елементе.

Надокнада трошкова гарантованог снабдевача

Члан 10б

Гарантовани снабдевач има право на надокнаду трошкова услед преузимања балансне одговорности за повлашћене произвођаче у систему тржишне премије.

Гарантовани снабдевач надокнађује трошкове из става 1. овог члана из средстава прикупљених по основу:

- 1) исплата повлашћеног произвођача из члана 10а став 1. тач. 1) и 2) и став 4. овог закона;
- 2) негативне тржишне премије;
- 3) накнаде за подстицај повлашћених произвођача из члана 57. овог закона;
- 4) других извора у складу са законом.”.

Члан 5.

У члану 11. став 1. после речи: „обновљивих извора” додају се речи: „у демонстрационим пројектима, у електранама чија је одобрена снага мања од 400 kW, односно за електране које се прикључују на мрежу након 1. јануара 2026. године одобрене снаге мање од 200 kW ”.

У ставу 2. речи: „обавести Агенцију о предузетим мерама” замењују се речима: „о предузетим мерама обавести Агенцију и произвођаче на чији рад утичу предузете мере”.

Члан 6.

У члану 14. став 3. мења се и гласи:

„Тржишна премија може да се стекне само за цео капацитет електране, осим у случају када електрана обухваћена последњом прихваћеном понудом на аукцији делимично попуни квоту.”.

Члан 7.

Назив члана 15. и члан 15. мењају се и гласе:

„Одређивање максималне понуђене цене на аукцији за тржишне премије

Члан 15.

За потребе аукција, Министарство у јавном позиву одређује максималну понуђену цену за електричну енергију по MWh.

За реконструисане електране, Министарство одређује посебну максималну понуђену цену за електричну енергију по MWh.”.

Члан 8.

У члану 17. став 3. тачка 3) мења се и гласи:

„3) максималну понуђену цену;”.

После тачке 3) додаје се тачка 3а) која гласи:

„3а) фиксни проценат од максималне понуђене цене коју повлашћени произвођач плаћа гарантованом снабдевачу по сваком произведеном MWh за преузимање балансне одговорности, под условом да је гарантовани снабдевач дужан да преузме балансну одговорност у складу са чланом 10. став 1. овог закона;”.

Члан 9.

У члану 21. став 2. мења се и гласи:

„Понуда из става 1. овог члана се односи на цео капацитет електране.”

После става 3. додају се нови ст. 4. и 5. који гласе:

„Ако део капацитета електране попуни квоту, учесник на аукцији има право:

- 1) да изјави да одустаје од своје понуде у року од 10 дана од дана објаве предлога

ранг листе и извештаја о спроведеној аукцији, под условом да је део капацитета који је ушао у квоту мањи од 80% понуђеног капацитета електране или

2) да се квота увећа за преостали део капацитета електране који је остао ван квоте, у случају да је део капацитета који је ушао у квоту једнак или већи од 80% понуђеног капацитета електране.

Уколико учесник не одустане од своје понуде у складу са у складу са ставом 4. тачка 1) овог члана, дужан је да у поступку стицања статуса повлашћеног произвођача докаже да је за тај део капацитета обезбедио посебно мерно место у односу на преостали део капацитета електране који није попунио квоту или, уколико одлучи да има јединствено мерно место за цео капацитет електране, да уреди балансну одговорност без права из члана 10. став 1. овог закона.”

Досадашњи ст. 4. и 5. постају ст. 6. и 7.

У досадашњем ставу 6. који постаје став 7. речи: „у ст. 1 - 4. овог члана” замењују се речима: „у ст. 1 - 7. овог члана”.

Члан 10.

Назив члана 34. и члан 34. мењају се и гласе:

„Одређивање максималне понуђене цене на аукцији за фид-ин тарифе

Члан 34.

У случају доделе фид-ин тарифа у поступку аукција, Министарство у оквиру јавног позива одређује максималну фид-ин тарифу за електричну енергију по MWh, чију висину учесници аукција не могу својим понудама да премаше на аукцији.

За реконструисане електране, Министарство одређује посебну максималну фид-ин тарифу за електричну енергију по MWh.”

Члан 11.

У члану 57. став 4. мења се и гласи:

„Влада прописује начин обрачуна, плаћања и расподеле средстава по основу накнаде за подстицај повлашћених произвођача и начин обрачуна, плаћања, прикупљања и расподеле додатних подстицајних средстава, намену и начин расподеле средстава добијених на основу негативне тржишне премије, као и праћење и извештавање у вези са подстицајним средствима и средствима добијених на основу негативне тржишне премије.”

Члан 12.

У члану 58. после става 3. додаје се нови став 4. који гласи:

„Поред услова из става 3. овог члана, инсталисана снага производног објекта произвођача из става 1. овог члана не може бити већа од:

1) еквивалентне снаге која одговара струји од 10А, ако прикључак на систем није трофазни;

2) 6,9 kW ако је купац-произвођач домаћинство;

3) 150 kW ако купац-произвођач није домаћинство.”

Досадашњи ст. 4. и 5. постају ст. 5. и 6.

У досадашњем ставу 5. који постаје став 6. речи: „из става 4.” замењују се речима: „из става 5.”.

Члан 13.

У члану 67. ст. 1. и 2. мењају се и гласе:

„Оператор преносног система је дужан да води електронски, централизован и јавно доступан регистар свих прикључених електрана које користе обновљиве изворе енергије који садржи: назив произвођача електричне енергије, назив електране, капацитет електране, локацију електране, годину пробног рада и годину трајног прикључења електране.

Оператор преносног система је дужан да објави списак свих поднетих захтева у поступку прикључења који садржи: назив подносиоца захтева, локацију електране, податак о захтеваној снази електране и фази поступка прикључења.”.

Члан 14.

После члана 67. додају се називи чл. 67а и 67б и чл. 67а и 67б који гласе:

„Дужности оператора преносног система при изради плана развоја преносног система

Члан 67а

Оператор преносног система је дужан да при изради плана развоја преносног система у складу са законом којим се уређује област енергетике, у анализи адекватности производње и преносног система прикаже:

1) списак пројеката прикључења за које је са оператором преносног система закључен уговор о изради студије прикључења објекта, односно за које су издати услови за пројектовање и прикључење електране од стране оператора дистрибутивног система, односно затвореног дистрибутивног система и чије прикључење не може бити одложено у складу са ставом 2. овог члана;

2) преглед историјских података о уговореној и реално обезбеђеној резерви за балансирање система у релевантном периоду;

3) методологију за процену расположиве и за процену потребне резерве за балансирање система;

4) процену потребне резерве за балансирање система у контролној области;

5) процену тренутно расположиве резерве за балансирање система у контролној области;

6) процену да ли и колико недостаје резерве за балансирање система у случају прикључења свих електрана које су у поступку прикључења, а које користе варијабилне обновљиве изворе енергије;

7) показатеље адекватности производног система за задовољење потрошње добијених на основу прорачуна;

8) закључак о ризицима по сигуран рад електроенергетског система и потреби за одлагање прикључење електрана које користе варијабилне обновљиве изворе енергије, изузев електрана из тачке 1) овог става.

Ако анализа адекватности из става 1. овог члана укаже на ризике по сигуран рад електроенергетског система услед недостатка резерве за балансирање система и да постоји оправданост примене мере одлагања прикључења, оператор преносног система објављује на својој интернет страници, у року 10 радних дана од дана давања сагласности Агенције на план развоја преносног система, а чији је саставни део анализа адекватности, обавештење о наступању услова за одлагање поступка прикључења електрана које користе варијабилне обновљиве изворе енергије.

Оператор преносног система је дужан да у поступку прикључења електране која

подлеже одлагању из става 1. овог члана обавести странку у року од 15 дана од дана објављивања обавештења.

Одлагање прикључења на електроенергетски систем, за електране које користе варијабилне обновљиве изворе енергије, престаје да се примењује кад анализа адекватности из става 1. овог члана, покаже да постоји резерва за балансирање система у електроенергетском систему која омогућава да се све електране које подлежу том ограничењу могу прикључити на електроенергетски систем без угрожавања његовог сигурног рада.

Одлагање поступка прикључења на преносни систем за електране које користе варијабилне обновљиве изворе енергије

Члан 67б.

Одлагање прикључења на преносном систему не примењује се на електране које користе варијабилне обновљиве изворе енергије, ако подносилац захтева за израду студије прикључења:

1) обезбеди нови капацитет за пружање помоћне услуге секундарне резерве који ће бити понуђен оператору преносног система за системску услугу секундарне регулације учестаности и снаге размене или

2) из сопствених постојећих производних капацитета издвоји нов капацитет за пружање помоћне услуге секундарне резерве и који ће бити понуђен оператору преносног система за системску услугу секундарне регулације учестаности и снаге размене или

3) обезбеди да други учесник на тржишту, уместо њега, обезбеди нови капацитет за пружање помоћне услуге секундарне резерве и који ће бити понуђен оператору преносног система за системску услугу секундарне регулације учестаности и снаге размене.

Регулациони опсег за пружање помоћне услуге из става 1. овог члана мора да износи најмање 20% инсталисане активне снаге електране која користи варијабилне обновљиве изворе енергије.

Уколико произвођач уграђује батеријско складиште, њен капацитет мора да буде најмање 0,4 MWh/MW инсталисане снаге електране.

Под новим капацитетом из става 1. овог члана сматра се синхрони производни модул или складиште електричне енергије оспособљено за рад у секундарној регулацији које није било расположиво оператору преносног система у тренутку израде важеће анализе адекватности.

Министарство ближе прописује начин доказивања испуњености услова из става 1. овог члана и члана 68б став 2. овог закона.

За све време док је електрана која користи варијабилне обновљиве изворе енергије прикључена на електроенергетски систем мора да има обезбеђен капацитет на територији Републике Србије за пружање помоћне услуге секундарне резерве који ће бити понуђен оператору преносног система у складу са законом којим се уређује енергетика.”.

Члан 15.

У члану 68. ст. 1. и 2. мењају се и гласе:

„Оператор дистрибутивног, односно затвореног дистрибутивног система је дужан да води електронски, централизован и јавно доступан регистар свих прикључених електрана које користе обновљиве изворе енергије и који садржи: назив произвођача

електричне енергије, снагу електране, локацију електране и годину трајног прикључења.

Оператор дистрибутивног, односно затвореног дистрибутивног система је дужан да објави списак свих поднетих захтева у поступку прикључења који садржи: назив подносиоца захтева, локацију електране, податак о захтеваној снази електране и фазу поступка прикључења.”.

После става 5. додаје се став 6. који гласи:

„Оператор дистрибутивног, односно затвореног дистрибутивног система дужан је да у року од 10 радних дана од дана подношења захтева оператора преносног система достави податке о прикљученим електранама и податке о електранама у поступку прикључења оператору преносног система од значаја за израду анализе адекватности из члана 68а овог закона и то податке о: називу електране, локацији електране, активној снази електране, години прикључења за постојеће електране, статусу и процењеној години прикључења, као и о кумулативној активној снази за купце-произвођаче који ће бити прикључени на систем, по годинама.”.

Члан 16.

После члана 68. додају се називи чл. 68а и 68б и чл. 68а и 68б који гласе:

„Ограничење прикључење на дистрибутивни, односно затворени дистрибутивни систем електране које користе варијабилне обновљиве изворе енергије

Члан 68а

Оператор дистрибутивног система, односно затвореног дистрибутивног система је дужан да ограничи прикључење на дистрибутивни, односно затворени дистрибутивни систем електране које користе варијабилне обновљиве изворе енергије тако да:

1) укупна инсталисана снага електрана које користе обновљиве изворе енергије и које су прикључене на делу дистрибутивног или затвореног дистрибутивног система, повезаног на преносни систем, није већа од 80% инсталисане снаге трансформаторске станице на месту предаје електричне енергије између дистрибутивног, односно затвореног дистрибутивног система и преносног система, под условом да укупна активна снага која се предаје из дистрибутивног, односно затвореног дистрибутивног система у преносни систем у једној трансформаторској станици није већа од 16 MW;

2) максимална снага електране која користи варијабилне обновљиве изворе енергије не пређе вредност од 10 MW по прикључку.

Укупна снага свих електрана из става 1. тачка 1) овог члана добија се као алгебарски збир свих појединачних модула за производњу електричне енергије који су инсталисани од стране произвођача електричне енергије из обновљивих извора и купаца-произвођача на делу дистрибутивног или затвореног дистрибутивног система који се напајају из једног мерног места на преносном систему.

Оператор дистрибутивног система и оператор затвореног дистрибутивног система не примењују ограничење из става 1. тачка 1) овог члана на купце-произвођаче.

Одлагање поступка прикључења на дистрибутивни, односно затворени дистрибутивни система за електране које користе варијабилне обновљиве изворе енергије

Члан 68б

У случају да анализа адекватности, као саставни део плана развоја преносног система, укаже на ризике по сигуран рад електроенергетског система услед недостатка резерве за балансирање система, оператор дистрибутивног система, односно затвореног

дистрибутивног система је дужан да објави на интернет страници обавештење о наступању услова за одлагање поступка прикључења за електране које користе варијабилне обновљиве изворе енергије у року од 10 радних дана од дана давања сагласности Агенције на план развоја преносног система.

Одлагање поступка прикључења на дистрибутивни, односно затворени дистрибутивни систем, не примењује се на:

1) електране које користе обновљиве изворе енергије, ако подносилац захтева у поступку прикључења испуни један од прописаних услова из члана 67б став 1. овог закона;

2) електране чији је капацитет мањи од 5 MW, а већи од 400 kW, за које подносилац захтева у поступку прикључења обезбеди складиште електричне енергије чији капацитет износи најмање 20% инсталисане снаге електране која користи варијабилне обновљиве изворе енергије, при чему капацитет складишта мора да буде најмање 0,4 MWh/MW инсталисане снаге електране;

3) електране чији је капацитет мањи од 400 kW.

Оператор дистрибутивног, односно затвореног дистрибутивног система је дужан да у поступку прикључења које подлеже одлагању обавести странку у року од 15 дана од дана објављивања обавештења.”.

Члан 17.

У члану 86. став 1. мења се и гласи:

„Стратешки партнер може бити привредни субјект који ће бити изабран у складу са овим законом да изгради електрану која користи обновљиве изворе енергије или да изгради енергетски објект који је од значаја за интеграцију електричне енергије из варијабилних обновљивих извора у систем а који је обавезан да спроведе следеће радње:

1) припреми и/или делом или у целини финансира релевантне студије уколико су потребне за реализацију електране која користи обновљиве изворе енергије и

2) припреми и/или делом или у целини финансира релевантну техничку документацију потребну за реализацију електране која користи обновљиве изворе енергије и

3) изгради електрану која користи обновљиве изворе ако:

(1) делом и/или у целини финансира пројекат изградње електране која користи обновљиве изворе енергије или

(2) посредује у обезбеђивању или обезбеди средства од међународних финансијских институција, банака и других извора финансирања за реализацију пројекта;

4) обезбеди капацитет на територији Републике Србије за пружање помоћне услуге секундарне резерве који ће бити понуђен оператору преносног система за системску услугу секундарне регулације учестаности и снаге размене, у складу са чл. 67б и 68б овог закона, уколико је то услов за прикључење електране која користи варијабилне обновљиве изворе енергије.”.

Члан 18.

У члану 87. став 1. после речи: „изворе енергије” додају се речи: „или енергетског објекта од значаја за интеграцију електричне енергије из варијабилних обновљивих извора у систем”.

У ставу 2. после тачке 4) додаје се тачка 4а) која гласи:

„4а) услове у погледу обезбеђења капацитета на територији Републике Србије за пружање помоћне услуге секундарне резерве у складу са чл. 67б и 68б овог закона;”.

Члан 19.

У члану 89. после става 10. додају се нови ст. 11 – 13. који гласе:

„У року од 10 дана од дана доношења одлуке Владе о избору стратешког партнера, стратешки партнер, односно лице из члана 87. став 2. тачка 2) овог закона је у обавези да поднесе уредан и комплетан захтев за израду студије прикључења објекта на преносни систем.

Оператор преносног система је дужан да закључи уговор о изради студије прикључења објекта, у складу са прописима којима се уређује област енергетике и коришћење обновљивих извора енергије у року од 20 дана од дана подношења уредног и потпуног захтева за израду студије прикључења.

Оператор преносног система је дужан да изради студију прикључења у року од 60 дана од дана почетка дејства уговора о изради студије прикључења објекта.”.

Досадашњи ст. 11 – 13. постају ст. 14 – 16.

После досадашњег става 13. који постаје став 16. додају се ст. 17. и 18. који гласе:

„Након закључења уговора о реализацији пројекта поступак прикључења на преносни систем се наставља у складу са прописима којима се уређује област енергетике.

Уколико не дође до закључења уговора о реализацији пројекта, уговор о изради студије прикључења објекта на преносни систем из става 11. овог члана се сматра раскинутим, а студија прикључења постаје неважећа.”.

Члан 20.

Оператор преносног система је дужан да план развоја преносног система са анализом адекватности производње и преносног система донесе у складу са одредбама члана 67а став 1. овог закона, у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Агенција је дужна да на план развоја преносног система усаглашеног са чланом 67а став 1. овог закона изда сагласност у року 60 дана од дана достављања од стране оператора преносног система.

Члан 21.

Захтеви за израду студије прикључења на преносни систем електрана које користе варијабилне обновљиве изворе енергије, као и захтеви за измену одобрене снаге, који су поднети након 30. априла 2021. године, решавају се након дана давања сагласности Агенције на план развоја преносног система усаглашеног са одредбом члана 67а став 1. овог закона, уз могућност примене одлагања прикључења из члана 67а став 2. овог закона.

Захтеви из става 1. овог члана могу се решавати пре доношења плана развоја преносног система са анализом адекватности производње и преносног система у складу са чланом 67а став 1. овог закона, ако подносилац захтева докаже испуњеност услова из члана 67б овог закона.

Министарство је дужно да донесе акт из члана 67б став 5. овог закона у року од два месеца од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 22.

Гарантовани снабдевач преузима балансну одговорност до краја подстицајног периода за све електране које користе обновљиве изворе енергије, а које су право на подстицајне мере стекли на основу прописа који су били на снази до 30. априла 2021. године.

Члан 23.

Одредба члана 58. став 4. тачка 2) овог закона примењује се од 1. јануара 2024. године.

Поступци прикључења који се односе на купце-произвођаче који су започети до ступања на снагу овог закона наставиће се по прописима по којима су започети.

Прописи за извршавање овог закона који се односе на поступке прикључења купца-произвођача на систем биће измењени у року од годину дана од дана доношења овог закона.

До доношења прописа из става 3. овог члана, примењиваће се важећи прописи, ако нису у супротности са одредбама овог закона.

Члан 24.

Оператор дистрибутивног система, односно затвореног дистрибутивног система поступа по захтевима за прикључење који су поднети после ступања на снагу овог закона након дана давања сагласности Агенције на план развоја преносног система усаглашеног са одредбом члана 67а став 1. овог закона, уз могућност примене одлагања прикључења из члана 67а став 2. овог закона.

Захтеви за прикључење поднети оператору дистрибутивног система и затвореног дистрибутивног система пре ступања на снагу овог закона решавају се у складу са прописима по којима су започети.

Члан 25.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи одредба члана 433. став 1. Закона о енергетици („Службени гласник РС” бр. 145/14, 95/18 – др. закон и 40/21) у делу који гласи: „и став 2. у делу који се односи на тачку 6)”.

Члан 26.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.